

Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik

Muhammed Turhan

Mehmet Turan

Fırat Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı; öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerin görüşlerine göre ortaöğretim kurumlarının güvenlik düzeyini belirlemek ve bu konudaki problemleri ve önerileri ortaya koymaktır. Bu kapsamda; Elazığ, Mardin ve Yozgat il merkezlerindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören öğrenci ve velilerinden oluşan 963 katılımcıdan anket vasıtasıyla veri toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analiziyle; okul kantinlerinde bulunan gıdaların tam olarak güvenilir olmadığı, okuldaki güvenlik görevlilerinin güvenliği sağlamada yetersiz olduğu, okulların herhangi bir afet olasılığına karşı yeterli düzeyde hazırlıklı olmadığı, okullardaki bazı fiziksel öğelerin tehlike oluşturduğu ve alkol, sigara gibi maddelerin okul çevresinde yoğun olarak satıldığı ve bu maddelerin satışına ilişkin yaş sınırına uyulmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak; okul kantinlerine yönelik denetimlerin sıklaştırılması, okullardaki güvenlik görevlilerinin sayısının artırılması ve bunlarla polis teşkilatı arasındaki koordinasyonun sağlanması, öğrencilerin herhangi bir afet olasılığına karşı bilinçlendirilmesi, okul binalarının ve çevresindeki unsurların gözden geçirilmesi ve okul çevresindeki madde satıcılarına yönelik denetimlerin sıklaştırılması önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Okul güvenliği, güvenli okul, okullarda güvenlik problemleri

Atıf için/Please cite as:

Turhan, M., & Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 18(1), 121-142.

Safety in Secondary Education Institutions

Background. News in print and visual media about school incidents in recent years show an increase in safety and security problems in schools. Outside interferences, fights between students, physical violence between students and teachers, accidents, suicides, theft, gang formation among students feature quite frequently in the news. These incidents damage school climate, threaten students and school staff both physically and psychologically, and ultimately shake people's trust in schools. A hampered school climate also disrupts the delivery of effective educational services.

Schools should provide a comfortable work environment to teachers and students. The main determiner of comfort and peace at schools is safety and security. It is possible to see the issues of safe schools or school safety and security from multiple perspectives and define them in many ways. From the perspective of teaching and learning, school safety is defined as the provision of a safe learning environment; from the perspective of public order, it means school order; from the perspective of physical environment, it means having safe physical elements at schools; and from the perspective of food safety, it means having clean and healthy food at schools.

For effective instruction to take place, it is essential that students and teachers feel safe and secure in their instructional environment. When an individual does not feel so, s/he cannot teach or learn effectively. Every single corner of a school should therefore make students feel as safe and secure as in their own home (Işık, 2004). This study aims to assess the safety and security levels of secondary schools as reported by teachers, students, school managers and parents, and reveal their relevant problems and recommendations.

Purpose. The main purpose of the study is to identify student, teacher, school manager and parent views about safety and security in secondary schools around Turkey.

Method. This is a descriptive survey. The study population includes school managers, teachers, students and parents from secondary schools in central Elazığ, Mardin and Yozgat. The sample comprised 963 participants selected randomly. The scale used in the study was shaped around the data obtained from a literature survey.

For data analysis purposes, the data obtained were entered into SPSS for Windows statistical package with a numbering system appropriate for the format of the scale. The data were analyzed with the same program by using exploratory factor analysis, frequencies, percentages, mean values and

t-test techniques. The reliability coefficient of the final form of the scale was .68 and KMO = .79.

Results and Suggestions. The findings of the study were as follows: a) Food sold at school canteens or around schools are not fully safe for healthy consumption. School canteens are not inspected enough. b) School security personnel cannot fully ensure school security and order. c) Schools are not adequately prepared for natural disasters. d) There are certain hazardous physical elements at schools (such as stairwells or cesspools). In addition, pedestrian crossings, traffic lights and overpasses around schools are also not conducive to student safety. There are many alcohol and tobacco vendors around schools who do not observe the minimum age limit for buying these items.

These findings suggest that there are serious safety and security problems at schools. The following has been suggested to minimize them: a) Inspection of school canteens should be undertaken seriously. Students should be informed about the outcomes of consuming unhealthy food sold around the school. b) The number of security staff around schools should be increased. Coordination should be encouraged between education institutions and the police so that officers may be assigned to work around schools based on their location, number of incidents, number of students, etc. c) measures should be taken against a possible natural disaster. d) The physical conditions of school buildings and their surrounds should be examined by experts based on the criteria of engineering sciences. e) Selling of tobacco and alcohol around school should be stopped and deterring legal regulations should be made. f) Teacher-student communication should be strengthened in order to minimize security and safety problems at schools. g) In educational branch studies, safety and security should be included.

Keywords: *School safety, safe school, safety problems in schools*

Güvenlik, insan yaşamı için hem fizyolojik ve hem de psikolojik boyutu olan önemli bir konudur. İhtiyaçlar açısından değerlendirildiğinde, Maslow'a göre nefes almak, yemek, içmek gibi temel ihtiyaçlardan sonra ikinci sırada yer alır (Erden ve Akman, 1998, s. 106). Dolayısıyla, güvenlik hem yaşamdan ve yaptığımız eylemlerden aldığımız doyumunu belirleyen önemli bir etmen hem de başarı ve verimliliğimizi etkileyen temel koşullardan biridir.

Okullar, öğretmenlere ve öğrencilere rahat bir çalışma ortamı sağlamalıdır. Çalışma ortamındaki rahatlığın ve huzurun temel belirleyicisi ise güvenlidir. Güvenli okullar veya okul güvenliği söz konusu olduğunda konuya çok farklı açılardan bakmak ve tanımlar geliştirmek mümkündür. Öğretim ve öğrenme açısından bakıldığında güvenli bir öğrenme ortamının oluşturulması, asayiş açısından bakıldığında okulun düzeni, fiziksel çevre açısından bakıldığında okuldaki fiziksel unsurların tehlike oluşturmaması, gıda güvenliği açısından bakıldığında okulda tüketilen gıdaların temiz ve sıhhi olması bu tanımlardan bazılarıdır.

Son yıllarda okullarda meydana gelen olaylarla ilgili yazılı ve görsel basında yer alan haberler incelendiğinde okullardaki güvenlik problemlerinin arttığı görülmektedir. Okula dışarıdan müdahaleler, öğrenciler arasındaki kavgalar, öğrenciler ve öğretmenler arasındaki fiziksel şiddet, meydana gelen kazalar, intihar, hırsızlık, öğrenciler arasındaki çeteleşme gibi haberlerle oldukça sık karşılaşılmaktadır. Bu tür olaylar okul iklimini bozmakta, öğrencileri ve okul çalışanlarını fiziksel ve psikolojik açıdan tehdit etmekte ve okula duyulan güveni sarsmaktadır. Okul ikliminin bozulması ise okulda etkili bir eğitim hizmetinin verilmesini engellemektedir.

Etkili bir öğretimin gerçekleştirilebilmesi için, öğretim ortamında öğrenci ve çalışanların kendilerini güven içinde hissetmeleri büyük bir önem arz etmektedir. Bireyin kendisini güvende hissetmediği ortamlarda etkili bir öğretim ve öğrenmenin gerçekleştirilmesi çok zordur. Önce okulun her bir köşesinde, her bir öğrencinin, kendisini evinde olduğu gibi güvende hissetmesi gerekir. Okullardaki yönetsel uygulamalar ve kurallar bu güvenli ortamı oluşturmayı hedeflemelidir. Kendisini güvende hissetmeyen bir öğrencinin öğrenmeye güdülenebilmesi Maslow'un motivasyon teorisine göre de çok zor hatta mümkün değildir denebilir (Işık, 2004). Okul güvenliği, çok önemli bir konu olmasına rağmen literatürde bu konu hakkında sınırlı sayıda betimsel çalışma olduğu göze çarpmaktadır. Bu noktadan hareketle, bu çalışma, öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerin görüşlerine göre ortaöğretim kurumlarının güvenlik düzeyini belirlemeyi, bu konudaki problemleri ve önerileri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Okul Güvenliği

Memduhoğlu ve Taşdan'a (2007) göre, tüm sosyal kavramlarda olduğu gibi okul güvenliği için de tek bir tanım yapmak güçtür. Okul güvenliği kavramı, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin okulda güven içerisinde yaşamalarını kapsar. Bir okulu güvenli ya da güvensiz olarak tanımlamak zordur. Güvenli bir okul, metal detektörleri ile korunan, koridorlarında nöbet tutulan ve tüm olaylara polis tarafından müdahale edilen okul mudur? Yoksa güvenli okul, öğrenciler arasında birinin diğerine yaptığı kaba şakanın yetişkin bireyler arasında halledilebilir bir durum olarak görülüp rapor edilmediği okul mudur? Bu ve benzeri soruların sayısını artırmak mümkündür.

“Güvenli okul” ifadesi kullanıldığında eğitim alanında çalışan herkes bu konunun öneminden söz eder. Fakat bu kavramın gerçek anlamı nedir? Gerçekten güvenli olan bir okulu nasıl belirleyebiliriz? Güvenli bir okul oluşturmanın bir bölümü, meydana gelen krizleri önlemek, önlenemiyorsa olası negatif etkilerini azaltmak ve krize cevap verebilmekle ilgilidir. Bununla birlikte, güvenli bir okul bir krize cevap verebilecek durumda olmaktan daha fazlasıdır. Güvenli okul aynı zamanda, pozitif bir okul iklimi oluşturan ve sürdüren ve iyi koruma ve müdahale etme programlarını uygulayan okuldur (Reeves, Kanan ve Plog, 2010).

Güvenli bir okul ilgili tarafların tümünün isteğidir. Aileler, çocuklarının güvende olmasını ister, öğretmenler herhangi bir korku yaşamaksızın öğretim yapmak ister, okul yöneticileri başarı odaklı bir çevre oluşturmaya ve bunu sürdürmeye odaklanmak ister ve öğrenciler destekleyici bir çevre ister. Güvenli bir okul, okulun bütün üyelerini dâhil eden işbirlikçi bir planlama süreci ile bu istekleri karşılayabilir (Calabrese, 2000, s. 1). Bu noktadan hareketle güvenli okulun bir yapıdan çok, bir süreç olduğu söylenebilir. Çünkü güvenli bir okulu oluşturmak kadar, bunu sürdürmek de önemlidir.

Okul güvenliği kapsamlı ve çok boyutlu bir konudur. Okul güvenliği kavramı okullarda, öğrenci ve personelin fiziksel, psikolojik ve sosyal güvenliği açısından sorun oluşturabilecek, suç ve şiddet olaylarının (zorbalık, hırsızlık, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı, çete faaliyetleri, okula silah, bıçak vb. aletler getirilmesi, yangın ve deprem gibi kriz durumları) yaşanabileceğini ortaya koymaktadır. Okulda yaşanan bu güvenlik sorunları okulun bulunduğu topluma, okul binasının bulunduğu yere, okul büyüklüğüne, öğrencilerin ve okul personelinin bireysel özelliklerine göre farklı türlerde ve boyutlarda yaşanabilmektedir. Okul güvenliği, öğrenci ve okul personelinin okul içerisinden ve çevresinden kaynaklanan her türlü istenmeyen davranışlara karşı korunmaları ve okulda

bir kriz ortamı yaratabilecek olağanüstü hallerde can güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanması olarak tanımlanmaktadır (Çankaya ve Arabacı, 2010, s. 877; Özer, 2006, s. 8-9).

Güvenli bir okul ortamını tesis etmek ve sürdürmek okul yönetiminin önemli bir sorumluluğudur. Okulun örgütsel amaçlarını başarabilmesi, okuldaki tüm tarafların kendilerini her yönden güvende hissetmesine bağlıdır. Okuldaki gıda güvenliği, okulun emniyeti ve asayişinin temini, okulun afetlere karşı hazırlıklı olması, okulun fiziksel çevresinin güvenliği, okul çevresindeki trafik ile ilgili unsurların uygun şekilde düzenlenmesi, sağlık ve madde bağımlılığına ilişkin güvenlik gibi konular okul güvenliğinin özünü oluşturmaktadır. Okul yöneticileri, öğretmenler, eğitici olmayan personel ve ilgili tüm tarafların bu konularda birlikte çalışmalarını gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı ülkemizdeki ortaöğretim kurumlarının güvenliğine ilişkin öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir:

1. Ortaöğretim kurumlarının güvenliğine ilişkin öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin görüşleri nelerdir?
2. Öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin okul güvenliğinin iyileştirilmesi konusundaki önerileri nelerdir?
3. Araştırmaya katılanların okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
4. Okul güvenliği konusunda öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Yöntem

Bu başlık altında araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama ve verilerin analiziyle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, ortaöğretim kurumlarının güvenliğine ilişkin öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma betimsel tarama modelindedir. Betimsel tarama modeli, araştırmaya konu olan olay ya da durumu var olduğu şekliyle

betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2007). İnsanların ne düşündükleri, ne yaptıkları ve farklı eğitimsel olguların tespitiyle ilgili çalışmalarda bu model kullanılabilir (Frankel ve Wallen, 1993).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Elazığ, Mardin ve Yozgat il merkezlerindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri, öğretmenler, bu okullarda öğrenim gören öğrenciler ve öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem belirlenirken seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre, örnekleme dâhil edilen okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve veliler, evrende yer alan illerin toplam nüfus sayılarıyla (TÜİK, 2011) orantılı olarak belirlenmiştir. Gönderilen ve geri dönen anketlerin illere göre dağılımı ve geri dönüş oranları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Gönderilen ve Dönen Anketlerin İllere Göre Dağılımı

Grup	Şehir			Elazığ			Mardin			Yozgat			Toplam		
	Gön.	Dön.	%	Gön.	Dön.	%	Gön.	Dön.	%	Gön.	Dön.	%	Gön.	Dön.	%
Öğrenci	180	159	88.3	240	193	80.4	150	128	85	570	480	84.2			
Öğretmen	80	71	88.7	110	76	69.0	70	41	59	260	188	72.3			
Okul Yöneticisi	30	22	73.3	35	23	65	25	15	60	90	60	66.6			
Veli	100	83	83	140	93	66	90	59	65	330	235	71.2			
Toplam	390	335	85.8	525	385	73.3	335	243	72.5	1250	963	77.0			

Tablo 1 incelendiğinde; araştırma kapsamında 570 adet öğrenci anketi, 260 adet öğretmen anketi, 90 adet yönetici anketi ve 330 adet veli anketi olmak üzere toplam 1250 adet anket gönderilmiştir. Gönderilen anketlerden 480 öğrenci, 188 öğretmen, 60 yönetici ve 235 veli olmak üzere toplam 963’ü geri dönmüştür ve analizlere dâhil edilmiştir. Anketlerin geri dönüş oranı %77’dir. En yüksek geri dönüş oranına sahip il Elazığ’dır.

Bunun nedeni araştırmacıların Elazığ ilinde görev yapmaları ve anket uygulama sürecine bizzat katılmalarıdır.

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin cinsiyet ve görev değişkenlerine göre dağılımı görülmektedir.

Tablo2

Araştırmaya Katılan Öğrenci, Öğretmen, Okul Yöneticisi ve Velilerin Cinsiyet ve Görevlerine Göre Dağılımı

Görev	Cinsiyet		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Öğrenci	325	67.7	155	32.3	480	49.8
Öğretmen	57	30.3	131	69.7	188	19.5
Okul Yöneticisi	8	13.3	52	86.7	60	6.2
Veli	116	49.4	119	50.6	235	24.4
Toplam	506	52.5	457	47.5	963	100

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan toplam 963 kişinin 480’inin (%49.8) öğrenci, 188’inin (%49.5) öğretmen, 60’ının (%6.2) okul yöneticisi ve 235’inin (%24.4) ise velilerden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya katılanların 506’sı (%52.5) kadınlardan, 457’si (%47.5) ise erkeklerden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan ölçek, literatür taraması sonucu elde edilen bilgiler etrafında şekillendirilmiştir. 31 maddeden oluşan ölçek ön uygulama kapsamında 153 katılımcıdan oluşan bir gruba uygulanmış ve elde edilen veriler açıklayıcı (exploratory) faktör analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz neticesinde faktör yükleri .35’ten düşük olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Toplam 8 madde çıkarılarak kalan 23 madde üzerinde istatistiksel işlemler yapılmıştır. Anketteki maddeler anlam ve içeriklerine göre araştırmacılar tarafından boyutlandırılmıştır. Anketin son şeklinin güvenilirlik katsayısı .68 ve KMO değeri .79 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada Likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Seçeneklere olumsuzdan olumluya doğru 1, 2, 3, 4, 5 değerleri verilerek analiz edilmiştir. Buna göre; 1.00-1.80 “hiç katılmıyorum”, 1.81-2.60 “katılmıyorum”, 2.61-3.40 “kısmen katılıyorum”, 3.41-4.20 “katılıyorum” ve 4.21-5.00 “tamamen katılıyorum” şeklinde yorumlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi için, elde edilen veriler anket formatına uygun bir numaralandırma sistemi ile SPSS for Windows paket programına girilmiştir. Aynı program aracılığı ile veriler analiz edilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama, t-testi ve varyans analizi teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar*Okul Güvenliğinde Mevcut Duruma İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

Tablo 3'te araştırmaya katılanların okul güvenliğine ilişkin görüşlerini gösteren aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri yer almaktadır.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Öğrenci, Öğretmen, Okul Yöneticisi ve Velilerin Okul Güvenliğinde Mevcut Duruma İlişkin Görüşleri

Madde No.	Madde	TK. %	KTL. %	KK. %	KTM. %	HK. %
2.	Gıda Güvenliği Okul kantinlerinde bulunan gıdalar sağlık açısından oldukça güvenilirdir.	9.1	15.4	34.1	24.9	16.5
3.	Okul kantinlerine yönelik denetimleri yeterli bulmuyorum.	43	27	13.3	9.5	7.2
12.	Okul çevresinde satılan gıdaların sağlık açısından tehlikeli olduğunu düşünmüyorum.	18.6	12.1	14.9	18.5	36
4.	Emniyet-Asayiş Okullarda mevcut nöbetçi öğrenci ve öğretmenler güvenliği sağlamak açısından yeterlidir.	11.7	14.9	24.4	27.1	22
22.	Haraç alma, gasp, yaralama gibi olaylar okul çevrelerinde sıklıkla yaşanmaktadır.	24.1	21.9	27.8	13.3	12.9
23.	Okullardaki güvenlik görevlileri (özel güvenlik veya polis memuru) güvenliği sağlamada yeterlidir.	15.9	19.2	24.8	19.2	20.9
7.	Afet Güvenliği Okullar herhangi bir afet olasılığına karşı yeterli düzeyde hazırlanmıştır.	10.3	12.6	24.8	28	24.3
8.	Fiziksel Çevre Güvenliği Okullardaki merdiven boşlukları, fosseptik çukurları gibi öğeler tehlike oluşturmaktadır.	45.1	22.4	16.1	10.6	5.7
10.	Trafik Güvenliği Okul çevresindeki yaya geçidi, trafik ışıkları, üst geçit gibi öğeler güvenlik açısından yeterli değildir.	54.5	28.3	9.2	4.6	3.4
13.	Sağlık-Madde Bağımlılığı Alkol, sigara gibi madde satıcıları okul çevresinde yoğun olarak bulunmaktadır.	31	20.7	23.3	12.7	12.3
20.	Sigara satışına ilişkin yaş sınırına okul çevresindeki satıcılar uymaktadır.	19.1	6.6	8.5	17.1	48.7

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılanların okullarda güvenliğe ilişkin g6r6şlerinin genellikle olumsuz y6nde olduğu g6r6lmektedir. Gıda güvenliğine ilişkin maddelerden elde edilen değerlere g6re; araştırmaya katılanların 6nemli bir b6l6m6 okul kantinlerinde bulunan gıdaların sağlık açısından güvenilir olduğuna “katılmıyorum” (%24.9) veya “hiç katılmıyorum” (%16.5) şeklinde g6r6ř bildirmişlerdir. Araştırmaya katılanlar, okul kantinlerine y6nelik denetimleri yeterli bulmamaktadır. Ayrıca, araştırmaya katılanların çoğunluğu okul çevresinde satılan gıdaların sağlık açısından tehlikeli olduğuna inanmaktadır.

Okullarda emniyet ve asayişe ilişkin maddelere verilen cevapların y6zde değerleri incelendiğinde; okuldaki n6beti 6ęrenci ve 6ęretmenlerin güvenliği sağlamak için yeterli olduklarına ilişkin maddeye araştırmaya katılanların %22’si “hiç katılmıyorum” ve %27.1’i “katılmıyorum” şeklinde g6r6ř belirtmişlerdir. Ayrıca, araştırmaya katılanların %45’i okullarda haraç alma, gasp, yaralama gibi olayların sıklıkla yaşandığına “tamamen katılıyorum” veya “katılıyorum” şeklinde g6r6ř bildirmişlerdir. Buna ek olarak, araştırmaya katılanların 6nemli bir b6l6m6 (%41.1), okullardaki güvenlik g6revlilerinin (6zel güvenlik veya polis memuru) güvenliği sağlamada yeterli olduklarına inanmamaktadır. Bu g6r6şlerden yola çıkarak okullarda emniyet ve asayişin tam olarak sağlanamadığı s6ylenbilir. Okulda alınan 6nlemler ve g6revliler asayişini sağlamada tam olarak yeterli g6r6lmemektedir.

Güvenliğe ilişkin diğer maddeler incelendiğinde araştırmaya katılanların g6r6şlerine g6re; okulların herhangi bir afet olasılığına karşı yeterli d6zeyde hazırlıklı olmadığı, okullarda merdiven boşluğu, fosseptik çukuru gibi 6ęelerin tehlike oluşturduğu, okul çevresindeki yaya geçidi, trafik ışıkları, 6st geçit gibi 6ęelerin güvenlik açısından yeterli olmadığı, alkol, sigara gibi madde satıcılarının okul çevresinde yoğun olarak bulunduğu ve bunların sigara satışına ilişkin yaş sınırına uymadıkları s6ylenbilir.

Okul Güvenliğinin Artırılmasına Y6nelik 6nerilere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4’te araştırmaya katılan 6ęrenci, 6ęretmen, okul y6neticisi ve velilerin okul güvenliğinin artırılmasına y6nelik 6nerilere ilişkin g6r6şleri yer almaktadır.

Tablo 4

Araştırmaya Katılan Öğrenci, Öğretmen, Okul Yöneticisi ve Velilerin Okul Güvenliğinin Artırılmasına Yönelik Önerilere İlişkin Görüşleri

Madde No.	Madde	TK.	KTL.	KK.	KTM.	HK.
		%	%	%	%	%
1.	Her okulda en az iki tane güvenlik görevlisi olmalıdır.	71.9	17.7	5.1	2.8	2.4
5.	Okulların belli noktalarında güvenlik kamerası bulundurulmalıdır.	71.8	18	5.2	1.4	3.7
6.	Güvenlik problemlerini en aza indirmek için öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimin güçlendirilmesi gerekir.	62.7	26.2	6.8	2	2.2
9.	Okullara giriş çıkışlara sınır getirilmeli ve öğrenci, öğretmen, personel vs. dışındaki kişilerin kimlik bilgileri alınmalıdır.	70	18.6	6.2	2.5	2.7
11.	Yangın deprem gibi afetlere karşı öğrenciler bilinçlendirilmeli ve yılın belirli dönemlerinde bunlara ilişkin tatbikat yapılmalıdır.	63	26.2	6.8	1.7	2.3
14.	Kantinlerde satılacak gıdalar daha sıkı denetlenmelidir.	71.2	20.9	5.5	1.1	1.4
15.	Eğitsel kol çalışmaları içerisinde güvenlikle ilgili bir kolda yer almalıdır.	47.3	33	13.9	3.2	2.6
16.	Okullarda şiddete meyilli öğrenciler gözetim altında tutulmalı, gerekirse rehabilite edilmelidir.	61.6	24.4	10.5	1.5	2
17.	Güvenlik temalı kısa film, belgesel, tiyatro vs. belirli günlerde öğrencilere izletilmelidir.	54	29.3	12.4	2.1	2.2
18.	Öğrencileri okula ebeveynler getirip götürmelidir.	37.7	28	21.2	8.2	4.9
19.	Okul kantinlerinin dışında okul çevresinden gıda alınmamalıdır.	39.9	21.1	17.4	10.7	10.9
21.	Okul ve aile güvenlik sorununu en aza indirmek için işbirliği içinde olmalıdır	63.6	23	7.3	2.5	3.6

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun, okullarda güvenliği artırmaya yönelik önerilerden 1, 5, 6, 9, 11, 14, 15, 16, 17 ve 21. maddelere “tamamen katılıyorum” şeklinde, 18 ve 19. maddeye ise

“tamamen katılıyorum” veya “katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu bulgulara göre, araştırmaya katılanlar okullarda en az iki güvenlik görevlisi bulunması, okulların belli noktalarına güvenlik kameralarının konulması ve okula giriş çıkışlara sınırlama getirilmesi gerektiğine inanmaktadırlar.

Araştırmaya katılan öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin görüşlerine göre, güvenlik problemlerini en aza indirmek için öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim güçlendirilmeli, okullara giriş çıkışlara sınırlama getirilmeli, okul personeli ve öğrenciler dışındaki kişilerin girişte kimlik bilgileri alınmalı, afetlere karşı öğrenciler bilinçlendirilmeli ve belli zamanlarda tatbikat yapılmalıdır. Ayrıca, kantinlerde satılacak gıdalar daha sıkı denetlenmeli, eğitsel kol çalışmaları içerisinde güvenlik ile ilgili bir kolda yer almalı, okullarda şiddete meyilli öğrenciler gözetim altında tutulmalı, güvenlik temalı film ve belgeseller belli günlerde öğrencilere izletilmeli ve okul ve aile güvenlik sorunlarını en aza indirmek için işbirliği içinde olmalıdır.

Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 5’te araştırmaya katılan öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5 incelendiğinde; araştırmaya katılan erkek ve kadınların okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin büyük ölçüde benzeştiği, cinsiyet değişkenine göre yalnızca 11, 13 ve 22. maddelerde anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir.

11. maddede “Yangın deprem gibi afetlere karşı öğrenciler bilinçlendirilmeli ve yılın belirli dönemlerinde bunlara ilişkin tatbikat yapılmalıdır” önerisine hem kadın hem de erkek katılımcılar “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Ancak, t-testi sonuçlarına göre; kadın ve erkek katılımcıların görüşleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kadınlar ($\bar{X}=4.51$), yangın, deprem gibi afetlere karşı öğrencilerin bilinçlendirilmesinin ve tatbikat yapılmasının gerekli olduğuna erkeklerden ($\bar{X}=4.40$) daha fazla katılmışlardır. Buna göre, kadınların okullarda afet güvenliğine daha duyarlı olduğu söylenebilir.

Tablo 5

Araştırmaya Katılanların Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Madde	Levene's Testi		Erkek		Kadın		<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>F</i>	<i>p</i>	\bar{X}	<i>S</i>	\bar{X}	<i>S</i>		
1	14.618	.000*	4.48	.96	4.59	.82	2.008	.045
2	1.057	.304	2.76	1.15	2.76	1.18	-.087	.931
3	.000	.994	3.87	1.23	3.91	1.27	.496	.620
4	.460	.498	2.70	1.29	2.65	1.27	-.595	.552
5	2.341	.126	4.56	.89	4.51	.97	-.827	.408
6	.072	.788	4.46	.87	4.45	.88	-.149	.882
7	.371	.543	2.60	1.27	2.53	1.25	-.885	.377
8	7.228	.007*	3.83	1.27	3.97	1.19	1.798	.073
9	3.568	.059	4.47	.97	4.54	.87	1.324	.186
10	.560	.454	4.29	.99	4.24	1.05	-.785	.432
11	3.387	.066	4.40	.90	4.51	.84	1.985	.047*
12	2.640	.105	2.64	1.48	2.55	1.53	-.929	.353
13	1.655	.199	3.58	1.31	3.34	1.38	-2.761	.006*
14	3.475	.063	4.55	.76	4.63	.75	1.692	.091
15	.256	.613	4.14	.98	4.23	.95	1.455	.146
16	.531	.466	4.38	.88	4.46	.87	1.296	.195
17	1.094	.296	4.31	.87	4.30	.96	-.136	.892
18	4.916	.027*	3.85	1.09	3.85	1.21	.017	.986
19	.569	.451	3.77	1.35	3.61	1.36	-1.811	.070
20	.276	.599	2.35	1.53	2.26	1.57	-.917	.360
21	.000	.992	4.38	.95	4.43	1.00	.776	.438
22	.038	.845	3.41	1.29	3.22	1.32	-2.159	.031*
23	1.013	.314	2.92	1.38	2.88	1.33	-.449	.653
	Mann-Whitney U		<i>p</i>		Sıra Ortalama			
					Erkek	Kadın		
1	111535.000		.239		473.06	490.08		
8	109380.500		.126		468.34	494.33		
18	112775.000		.490		475.77	487.62		

“Alkol, sigara gibi madde satıcıları okul çevresinde yoğun olarak bulunmaktadır” maddesine (13. madde) erkek katılımcılar (\bar{X} =3.58) ve kadın katılımcılar (\bar{X} =3.34) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

Yapılan t-testi sonucunda iki grubun görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farkın olduğu görülmüştür. Alkol, sigara gibi madde satıcılarının okul çevresinde yoğun olarak bulunduğu erkek katılımcılar daha yüksek bir ortalama ile katılmışlardır. Erkekler, okul çevresini daha iyi tanıdıkları için bu yönde görüş bildirmiş olabilirler.

22. maddede “Haraç alma, gasp, yaralama gibi olaylar okul çevrelerinde sıklıkla yaşanmaktadır” önermesine kadınlar $\bar{X} = 3.22$ ortalama ile erkekler ise $\bar{X} = 3.41$ ortalama ile katılmışlardır. Ancak, kadınların ortalamasının “kısmen katılıyorum” düzeyine yakın olduğu ve iki grubun görüşleri arasında erkekler lehine anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Yönetici, öğretmen veya öğrenciler açısından değerlendirildiğinde, okullarda haraç, gasp ve yaralama gibi olaylara erkeklerin daha fazla şahit oldukları ve şu veya bu şekilde bu olaylara daha fazla duyarlı oldukları söylenebilir.

Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerin Görev Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tablo 6’da araştırmaya katılan öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin görev değişkenine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılanların görüşlerinin görev değişkenine göre 2, 4 ve 23. maddelerde anlamlı farklılık gösterdiği, 3 ve 15. maddelerde anlamlı farklılık bulunmadığı, diğer maddelerde ise dağılımın homojen olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, normal dağılım göstermeyen maddelere ayrıca Kruskal Wallis H testi yapılmıştır.

Yapılan tek yönlü varyans analizinde, 2. maddedeki “Okul kantinlerinde bulunan gıdalar sağlık açısından oldukça güvenilirdir” ve 4. maddedeki “Okullarda mevcut nöbetçi öğrenci ve öğretmenler güvenliği sağlamak açısından yeterlidir” önermelerinde görev değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Scheffe testi sonuçlarına göre; bütün gruplar “kısmen katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmesine rağmen, anlamlı farklılığın öğrenciler ile öğretmenler ve veliler arasında olduğu tespit edilmiştir. Okul kantinlerindeki gıdaların sağlık açısından güvenilir olduğu ve nöbetçi öğrenci ve öğretmenlerin güvenliği sağlamada yeterli olduğu konusunda, öğrenciler, öğretmenlerden ve velilerden daha olumlu düşünmektedir. Okul kantinlerindeki gıdalar, daha çok “çabuk yemek” çeşitleri olduğu için öğrencilere hitap etmekte ve öğrenciler bu gıdaları beğenerek oldukça fazla oranda tüketmektedir. Bu yüzden bu gıdalara yönelik daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir. Ayrıca, okul güvenliğini sağlamada nöbetçi öğrenci ve öğretmenlerin yeterli olduğuna öğrenciler daha fazla inanmaktadırlar.

Tablo 6

Araştırmaya Katılanların Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Madde	Öğrenci (a)		Öğretmen (b)		Okul Yöneticisi (c)		Veli (d)		Homojenlik Testi		Anova		Fark Olan Gruplar
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	Levene	p	F	p	
1	4.49	.97	4.54	.89	4.37	1.12	4.71	.63	11.90	.00*	3.84	.01	
2	2.92	1.22	2.53	1.03	2.72	1.25	2.62	1.12	1.43	.23	6.67	.00*	a-b, a-d
3	3.92	1.27	3.92	1.23	3.75	1.24	3.85	1.26	0.12	.95	0.44	.73	
4	2.79	1.33	2.54	1.21	2.65	1.26	2.53	1.26	1.33	.26	3.03	.03*	a-b, a-d
5	4.37	1.06	4.64	.83	4.53	.94	4.76	.65	22.90	.00*	10.29	.00	
6	4.39	.94	4.53	.78	4.40	1.01	4.54	.77	3.78	.01*	2.16	.09	
7	2.73	1.30	2.27	1.10	2.80	1.34	2.42	1.24	3.88	.01*	7.80	.00	
8	3.82	1.29	3.79	1.22	3.90	1.37	4.17	1.09	5.60	.00*	4.72	.00	
9	4.46	.98	4.45	.93	4.46	.93	4.65	.77	5.91	.00*	2.51	.06	
10	4.09	1.15	4.43	.77	4.08	1.22	4.51	.79	15.30	.00*	11.50	.00	
11	4.40	.96	4.51	.81	4.27	1.01	4.59	.66	9.00	.00*	3.81	.01	
12	2.59	1.52	2.41	1.41	2.59	1.56	2.72	1.60	3.49	.02*	1.40	.24	
13	3.29	1.42	3.52	1.28	3.32	1.51	3.78	1.20	7.06	.00*	7.30	.00	
14	4.52	.86	4.62	.63	4.62	.79	4.71	.62	9.10	.00*	3.38	.02	
15	4.18	1.03	4.06	.96	4.25	.95	4.31	.84	1.33	.26	2.28	.08	
16	4.30	1.00	4.52	.74	4.53	.77	4.58	.72	12.31	.00*	6.64	.00	
17	4.26	.98	4.23	.92	4.27	.92	4.48	.79	2.69	.05*	3.47	.02	
18	3.70	1.28	3.81	1.01	3.76	1.24	4.23	.88	17.93	.00*	11.53	.00	
19	3.43	1.46	3.96	1.22	3.98	1.24	3.92	1.23	13.96	.00*	11.58	.00	
20	2.34	1.61	2.06	1.42	2.18	1.38	2.43	1.64	8.49	.00*	2.16	.09	
21	4.29	1.08	4.64	.58	4.37	1.09	4.46	.96	15.00	.00*	6.08	.00	
22	3.13	1.37	3.30	1.20	3.12	1.42	3.73	1.18	3.08	.03*	11.33	.00	
23	2.93	1.41	2.69	1.21	2.72	1.34	3.05	1.35	2.42	.07	2.91	.03*	a-b, b-d

23. maddede “Okullardaki güvenlik görevlileri (özel güvenlik veya polis memuru) güvenliği sağlamada yeterlidir” önermesine öğrenciler öğretmelerden, veliler ise okul yöneticilerinden daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Öğrencilerin ve velilerin, öğretmenler ve okul yöneticilerinden daha olumlu düşünceleri ilginç bir bulgudur. Öğrenciler ve veliler okullardaki özel güvenlik görevlileri ve polis memurlarının güvenliği sağlamada yeterli olduğuna öğretmen ve yöneticilerden daha fazla inanmaktadırlar.

Tablo 7’de görev değişkenine göre normal dağılım göstermeyen maddelere yapılan Kruskal Wallis H Testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7

Görev Değişkenine Göre Normal Dağılım Göstermeyen Maddelere Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Madde No	Kruskal Wallis H Test		Mann-Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	Kruskal Wallis H	<i>p</i>	Mann-Whitney U	<i>p</i>	
1	7.52	.057	-	-	-
			37530.00 (a-b)	.00*	
			12650.00 (a-c)	.24	
5	33.98	.00*	44470.00 (a-d)	.00*	a-b
			5001.00 (b-c)	.29	a-d
			20480.00 (b-d)	.17	c-d
			5952.00 (c-d)	.04*	
6	4.881	.18	-	-	-
			35590.00 (a-b)	.00*	
			13690.00 (a-c)	.63	
7	21.66	.00*	47190.00 (a-d)	.00*	a-b
			4290.00 (b-c)	.00*	a-d
			20470.00 (b-d)	.39	b-c
			5739.00 (c-d)	.03*	c-d
			42370.00 (a-b)	.52	
8	13.91	.00*	13170.00 (a-c)	.51	
			47250.00 (a-d)	.00*	a-d
			5020.00 (b-c)	.30	b-d
			17820.00 (b-d)	.00*	
			6338.00 (c-d)	.29	
			43760.00 (a-b)	.74	
9	7.95	.04*	13950.00 (a-c)	.90	
			50540.00 (a-d)	.01*	a-d
			5461.00 (b-c)	.94	b-d
			19440.00 (b-d)	.02*	
			6203.00 (c-d)	.11	
10	24.01	.00*	38410.00 (a-b)	.01*	
			13760.00 (a-c)	.79	a-b
			45020.00 (a-d)	.00*	a-d
			4909.00 (b-c)	.19	c-d
			20050.00 (b-d)	.13	
5804.00 (c-d)	.03*				
11	6.11	.11	-	-	-
12	2.88	.41	-	-	-

Tablo 7 devamı...

			39400.00 (a-b)	.08	
			13690.00 (a-c)	.79	
13	18.86	.00*	44030.00 (a-d)	.00*	a-d
			5046.00 (b-c)	.47	b-d
			18530.00 (b-d)	.04*	
			5710.00 (c-d)	.05	
			41320.00 (a-b)	.56	
			12730.00 (a-c)	.27	
14	9.28	.03*	48480.00 (a-d)	.00*	a-d
			4934.00 (b-c)	.47	
			18780.00 (b-d)	.05	
			6446.00 (c-d)	.59	
			40460.00 (a-b)	.03*	
			12480.00 (a-c)	.11	
16	14.26	.00*	47120.00 (a-d)	.00*	a-b
			5373.00 (b-c)	.72	a-d
			20350.00 (b-d)	.30	
			6613.00 (c-d)	.76	
			43490.00 (a-b)	.48	
			14150.00 (a-c)	.85	
17	10.39	.02*	49370.00 (a-d)	.00*	a-d
			5529.00 (b-c)	.80	b-d
			18690.00 (b-d)	.00*	
			6085.00 (c-d)	.08	
			43960.00 (a-b)	.83	
			13690.00 (a-c)	.76	
18	28.00	.00*	43110.00 (a-d)	.00*	a-d
			5430.00 (b-c)	.84	b-d
			16600.00 (b-d)	.00*	c-d
			5502.00 (c-d)	.01*	
			35360.00 (a-b)	.00*	
			11220.00 (a-c)	.01*	
19	29.39	.00*	43100.00 (a-d)	.00*	a-b
			5482.00 (b-c)	.82	a-c
			20440.00 (b-d)	.31	a-d
			6477.00 (c-d)	.69	
20	4.68	.20	-	-	-
			37690.00 (a-b)	.00*	
			13670.00 (a-c)	.54	
21	11.12	.01*	50260.00 (a-d)	.04*	a-b
			5007.00 (b-c)	.21	a-d
			20040.00 (b-d)	.31	
			6631.00 (c-d)	.58	
			40410.00 (a-b)	.21	
			14250.00 (a-c)	.98	
22	31.81	.00*	41080.00 (a-d)	.00*	a-d
			5092.00 (b-c)	.45	b-d
			16460.00 (b-d)	.00*	c-d
			5204.00 (c-d)	.00*	

Tablo 7’de verilen Kruskal Wallis H Testi sonuçlarına göre 1, 11, 13 ve 20. madde dışındaki maddelerde görev değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Mann Whitney U Testi yapılarak farklılığın hangi gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir. Buna göre okulların belli noktalarında güvenlik kameralarının bulundurulması gerektiğine öğretmenler ve veliler öğrenci ve yöneticilerden daha fazla inanmaktadırlar. Okulların afet olasılığına karşı hazırlıklı olduğuna yöneticiler ve öğrenciler daha yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Okullardaki merdiven boşlukları, fosseptik çukurları gibi unsurların tehlike oluşturduğu konusunda öğrenci ve öğretmenler ile velilerin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Veliler bu unsurların tehlike oluşturduğuna daha yüksek düzeyde katılmışlardır.

Okullarda giriş-çıkışlara sınırlama getirilmesi ve bu konuda önlem alınması gerektiğine veliler öğrenci ve öğretmenlerden daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Okullarda yaya geçidi, trafik lambası ve üst geçit gibi öğelerin yetersiz olduğuna öğretmen ve veliler öğrenci ve okul yöneticilerinden daha fazla inanmaktadırlar. Okulların çevresinde uyuşturucu, sigara vb. madde satıcılarının yoğun olarak bulunduğu öğretmen ve veliler, öğrenci ve yöneticilerden daha yüksek düzeyde katılmışlardır.

Kantinlerde satılacak gıdaların uzman kişilerce denetlenmesi gerektiğine veliler öğrencilerde daha fazla katılmışlardır. Şiddete eğilimli öğrencilerin gözetim altında tutulması gerektiğine veliler öğrencilerden daha fazla inanmaktadırlar. Okullarda güvenlik temalı kısa filmlerin öğrencilere izletilmesi gerektiğine ise veliler diğer gruplardan daha fazla katılmışlardır.

Öğrencileri okullara velilerin getirip götürmesi gerektiğine veliler diğer gruplardan daha yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Okul kantinlerinin dışında okul çevresinden gıda alınmaması gerektiğine öğretmen, yönetici ve veliler öğrencilerden daha fazla inanmaktadırlar.

Görev değişkeni için yapılan tek yönlü varyans analizi ve Kruskal Wallis H Testi sonuçlarına göre; velilerin okullardaki güvenliğe ilişkin daha olumsuz görüşler bildirdikleri ve önerileri içeren maddelerin çoğuna, çocuklarını koruma duygusuyla daha yüksek düzeyde katıldıkları söylenebilir. Diğer yandan, okul yöneticilerinin okul güvenliğinde mevcut duruma ilişkin maddelere daha olumlu görüş belirttikleri değerlendirilmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Hem okul kantinlerinde bulunan gıdalar ve hem de okul çevresinde satılan gıdalar sağlık açısından tam olarak güvenilir değildir. Bunun yanında, okul kantinlerine yönelik denetimler yeterli değildir. Ayrıca, okullardaki güvenlik görevlileri (özel güvenlik veya polis memuru) okullardaki emniyet ve asayişini sağlamada tam olarak yeterli değildir. Okul çevresinde haraç alma, gasp ve yaralama gibi olaylar sıklıkla yaşanmaktadır. Bu tür olayların sıklıkla yaşandığı görüşünü erkek katılımcılar daha fazla benimsemektedir. Geyin'in (2007) genel liselerde yapmış olduğu araştırmada, öğretmenlerin ve öğrencilerin okulda yaşadıkları en önemli güvenlik problemlerinin; öğrencilerin çakı, bıçak gibi tehlikeli cisimler bulundurması, okul içi öğrenci kavgası, gasp (hırsızlık), okul içi öğrenci kavgası ve şakayla karışık silahla tehdit etme olarak belirlenmiştir. Geyin'in elde ettiği sonuçlar, bu araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu araştırmada da okullarda asayişin tam olarak sağlanamadığı değerlendirilmektedir.

Okullar herhangi bir afet olasılığına karşı yeterli düzeyde hazırlıklı değildir. Özellikle araştırmaya katılan kadınlar afet güvenliğine daha duyarlıdır. Bunun yanında, okullardaki merdiven boşluğu, fosseptik çukuru gibi öğeler tehlike oluşturmaktadır. Ayrıca, okul çevresindeki yaya geçidi, trafik ışıkları ve üst geçit gibi öğeler öğrenci güvenliğini sağlama konusunda yeterli değildir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise alkol, sigara vb. madde satıcıları okul çevresinde yoğun olarak bulunmasıdır. Bu satıcılar, sigara satışına ilişkin yaş sınırına uymamaktadırlar. Erkek katılımcılar madde satıcılarının okul çevresinde yoğun olarak bulunduğu daha yüksek düzeyde katılmışlardır.

Araştırmaya katılanların görüşlerine göre, okullarda en az iki güvenlik görevlisinin bulunması, okulların belli bölgelerine güvenlik kameralarının konulması ve okula giriş çıkışlara sınırlama getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, öğretmen ve öğrenci iletişiminin güçlendirilmesi güvenlik problemlerini en aza indirme konusunda dikkate alınması gereken bir konudur. Bunun yanında, öğrenciler meydana gelebilecek afetlere karşı bilinçlendirilmeli ve belli zamanlarda tatbikat yapılmalıdır. Eğitsel kol çalışmaları içerisinde güvenlik ile ilgili bir kolda yer almalı, okullarda şiddete meyilli öğrenciler gözetim altında tutulmalıdır. Öğrencilere belirli zamanlarda güvenlik temalı film ve belgeseller izletilmeli ve okul ve aileler güvenlik sorunlarını en aza indirmek için işbirliği içinde olmalıdır.

Kütük'ün (2008) İstanbul'da yaptığı araştırmanın sonuçlarıyla, bu araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Kütük (2008) yaptığı araştırmada, okula gelen ziyaretçiler için giriş-çıkış kayıtlarının yapılması, ziyaretçi kartlarının kullanılması ve okul içinde eşlik edilmesi gibi konularda okulların çoğunun belirgin bir politikasının bulunmadığı sonucuna varmıştır. Aynı araştırmada, okulların çok azının, okulda güvenliği artırmak amacıyla afiş, broşür ve benzeri basılı materyaller ve/veya duyarlılık artırıcı çalışmalar yaptığı tespit edilmiştir.

Gerek okul kantinlerinde ve gerekse okul çevresinde satılan gıdalar sağlık açısından güvenilir değildir. Bu nedenle, özellikle okul kantinlerine yönelik denetimler ciddi bir şekilde ele alınmalıdır. Ayrıca, öğrenciler okul çevresinde satılan sağlıksız gıdaları tüketmemeleri konusunda bilinçlendirilmelidir.

Özel güvenlik veya polis memurlarının okullardaki asayiş ve emniyeti sağlamada yetersiz kalmaktadırlar. Bu nedenle, bu görevlilerin sayısı artırılmalı ve eğitim kurumları ile polis teşkilatı arasında koordinasyon sağlanarak okulların bulunduğu yer, meydana gelen olay sayısı, öğrenci sayısı vb. kriterlere göre polis memuru görevlendirilmesi sağlanmalıdır.

Ayar'ın (2010) yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarına göre, okullarda çalıştırılan özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğunun güvenlik konusunda eğitim almamış, güvenlik ekipmanları olmayan, okul aile birliklerinin kendi imkânlarıyla tuttuğu, geçici, emekli, ek gelire ihtiyacı olan, en azından görüntüsüyle caydırıcı olması beklenen kişiler olduğu görülmüştür. Okul polislerine göre bu güvenlik görevlileri tam anlamıyla etkili olmasalar bile dışarıdan gelecek tehlikeleri gözlemlemeleri, öğrencilerin giriş-çıkışlarını kontrol etmeleri ve okul polisleri ile işbirliği içinde çalışmalarını açısından yararlı olmaktadır.

Demirtaş'ın (2007) yapmış olduğu çalışmada erkek öğretmen ve yöneticilerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin kadın öğretmen ve yöneticilere göre daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, Baran'ın (2008) yaptığı çalışmada okullarda erkek öğrenci ve öğretmenlerin şiddet içerikli davranışlara daha fazla maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Demirtaş'ın araştırmasının sonuçları bu araştırma ile farklılık göstermektedir. Çünkü bu araştırmada, erkekler haraç, gasp ve yaralama gibi olayların yaşanma sıklığı konusunda daha olumsuz bir görüşe sahiptirler. Diğer yandan, bu araştırmada ortaya çıkan "erkeklerin şiddet içerikli olaylara daha duyarlı olmaları", Baran'ın yaptığı araştırmanın sonucundaki "erkeklerin bu davranışlara daha fazla maruz kaldıkları" ile açıklanabilir.

Ülkemiz özellikle doğal afetlere açık bir ülkedir. Bu nedenle, herhangi bir afet olasılığına karşı gerekli önlemler daha ciddi şekilde ele alınmalıdır. Ayrıca, öğrenciler bu konuda bilinçlendirilmeli, bir afet meydana geldiğinde nasıl davranacaklarına ilişkin drama, tatbikat vb. çalışmalar yapılmalıdır. Gerek okul binalarının ve gerekse çevrelerinin fiziki koşulları bilirkişiler tarafından incelenmeli ve mühendislik bilimlerinin bulgularına dayalı olarak değerlendirilmelidir. Varsa eksiklikler giderilmeli ve öğrencilerin eğitim ve oyun alanlarında yer alan güvenlik açısından sakıncalı öğeler giderilmelidir.

Öğrencilerin sigara, alkol vb. maddelere rahat ulaşabilmelerini önlemek için okul çevresindeki denetimler sıkı hale getirilmeli ve gerekirse ilgili yasalar daha caydırıcı olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Okuldaki güvenlik problemlerini en aza indirmek için öğretmen ve öğrenci iletişimi güçlendirilmeli, öğretmenler özellikle emniyet ve asayiş ile ilgili güvenlik sorunlarını kendileriyle paylaşmaları için öğrencileri yüreklendirmelidir. Ayrıca, eğitsel kol çalışmalarında güvenlik ile ilgili bir kolun da bulunması okul güvenliğinin sağlanması için yararlı olabilir. Bu kolda yer alan öğrenciler bilinçlendirilerek okuldaki güvenlik ile ilgili çalışmalara katkıları sağlanabilir.

Kaynaklar/References

- Ayar, N. (2010). *Okul güvenliği sorununa farklı bir yaklaşım: okul polisi uygulaması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Baran, G. K. (2008). *Öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak okullarda şiddet ve okul güvenliğinin incelenmesi: Keçiören örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Calabrese, R.L. (2000). *Leadership for Safe Schools*. USA: Scarecrow Press.
- Çankaya, İ. ve Arabacı, İ. B. (2010). Algılanan okul güvenliğinin öğretmen adaylarının öfke düzeylerine etkisi. *İlköğretim Online*, 9(3), 875-883.
- Demirtaş, İ. Y. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin rol ve beklentileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Erden, M. ve Akman, Y. (1998) *Gelişim öğrenme-öğretmen*. Ankara: Arkadaş.
- Fraenkel R. J., & Wallen E. N. (1993). *How to design and evaluate research in education* (4th ed.) Illinois: F. E. Peacock.
- Geyin, Ç. (2007). *Genel liselerde okul güvenliği algularının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Işık, H. (2004). Okul güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/164/isik.htm>
- Kütük, Ö. (2008). *Liselerde okul güvenliğine yönelik bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Memduhoğlu, H. B. ve Taşdan, M. (2007). Okul ve öğrenci güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(34), 69-83.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Reeves, M. A., Kanan, L. M., & Plog, A. E. (2010). *Comprehensive planning for safe learning environments*. New York: Taylor and Francis Group.
- TÜİK (2011). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (ADNKS) veri tabanı*. Available from http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=turkiye_il_koy_sehir.RDF&p_kod=1&p_yil=2010&p_dil=1&dformat=html, 05.02.2011 tarihinde alındı.

İletişim/Correspondence:

Yrd. Doç. Dr. Muhammed Turhan
Fırat Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
e-posta: mturhan@firat.edu.tr

Received: 11/06/2011

Revision received: 06/01/2012

Approved: 09/01/2012